

ЗМІСТ

АДАМ.....	11
ЄВА.....	33
АДАМ.....	47
МАРТА	57
АДАМ.....	69
АННА	77
АДАМ.....	85
АННА	108
АДАМ.....	113
ЄВА.....	117
АДАМ.....	129
ІВАН	137

*Моїй сестрі,
яка знає мене краще за мене*

Ми завжди вечеряли в тиші. Батько повертався втомлений після важкої зміни на заводі, тому не любив, коли його відволікали розмови. Мама давно вивчила татові звички і добре знала, коли він хоче додаткової порції, солі чи ще одного пива. Я зазвичай мусив швидко поїсти і без зайвих звуків піти до своєї кімнати. Найбільше мені подобалося, коли в тата були нічні зміни. От тоді ми з мамою могли багато сміятись і жартувати. Це не означає, що я не любив його, просто мені було спокійніше їсти, не боячись впустити на підлогу ніж чи забруднити скатертину.

Пригадую, того вечора він повернувся особливо пригнічений. Випив більше, ніж зазвичай, скаржився мамі на керівника, відтак став розпитувати мене про справи в школі та спортивній секції. Отримавши відповіді, які його задовольнили, він узявся за чергову пляшку.

— Припини кліпати очима! — зненацька вигукнув він і вступився в мене.

Я на хвилину заляк, а відтак, рознервувавшись, засіпався ще більше.

— Хіба ви не мали піти до лікаря ще місяць тому? — запитав він маму.

— Ми були, лікар говорив, що тик важко вилікувати.

— Чому б тобі не знайти лікаря, який зможе дати з ним раду? Бракувало, щоб люди подумали, що мій син несповна розуму.

Мама розсердилась, але втрималася, щоб нічого не відповісти. Мені ж свої тики вгамувати не вдалося.

— Це триває кілька років, — не вгавав батько. — Невже не можна знайти від цього ліки? Я гарую, щоб підтримувати сім'ю, мені не потрібен натомість такий сором. А що ти плануєш із ним? Йому ж колись треба буде влаштовуватись на роботу...

Він спинив на мені важкий погляд.

— Ти припиниш це чи ні?! — Батько закричав до мене, а я не міг нічого вдіяти з тиком. — Ти чуєш мене?

— Припини! — втрутилася мама. — Ти знаєш, він не може цього контролювати...

Батько стих, але за мить сказав:

— Тоді йому доведеться навчитися це контролювати...

Минуло чимало часу, але той епізод я пригадую дотепер. Якщо відверто, того вечора

я не розумів, чого від мене хоче батько, але більше не хотів його засмучувати, тому надалі старався змусити тіло слухатись мене. Згодом все моє життя буде зосереджене на тому, щоб контролювати тики, щоб люди не думали, що я якийсь «не такий», щоб мені не доводилось пояснювати, «що зі мною не так». Я чув ці фрази частіше за будь-які інші. Якоїсь миті я зловив себе на думці, що тик цілковито заволодів моїм життям, усі вчинки чи плани я повинен узгоджувати зі своїм синдромом. Інколи здається, що ми найкращі друзі. В іронічному сенсі. Бо насправді це схоже на божевілля. І мене це втомило. Я прийшов сюди, щоб звільнитися.

— Доброго вечора. Мене звати Адам. Я графічний дизайнер. Працюю на фрилансі. Моє хобі — передивлятися серіали, не люблю ходити за покупками. Мені 26 років. У мене синдром Туретта.

— Доброго вечора. Мене звати Іван. Я письменник і автор цього роману. Моє хобі — допомагати людям, не люблю, коли хтось наражається на упередження. На момент початку написання цього роману мені 29 років. У мене синдром Туретта.

Я вперше збагнув, що «не такий», коли викладачка попросила мене піти з аудиторії, оскільки моє пошморгування заважало їй

читати лекцію. Упродовж життя я постійно потерпав через побічні ефекти синдрому Туретта. Мене звільняли з роботи, дівчата вирішували припинити стосунки, а випадкові перехожі задля розваги мавпували мої рухи. Якби я писав цю книгу декілька років тому, вона була б сповнена таких спогадів, негативних емоцій і думок про несправедливість світу. Останній факт, до речі, підтверджений, тільки кожен з нас має особисту на це причину. Але ця книга — зовсім не про негатив. Так само як вона не є сміливим камінгаутом. Ця книга — тихе усвідомлення досвіду пережитого. Це заклик не ставити на собі хреста. Це прохання навчитися приймати інших.

Важливий момент. Історія Адама — то не історія мого життя, і вам не потрібно шукати паралелей, але прошу повірити: у цій історії дуже багато правди.

АДАМ

— Доброго вечора, Адаме, — сказав старший чоловік невисокого зросту.

— Доброго вечора, Адаме, — гуртом повторили люди, що сиділи в колі.

Це була соціальна група підтримки людей із особливостями, яку я почав відвідувати за рекомендацією психолога. Люди сиділи на стільцях, і кожен по черзі розповідав свою історію, ділився переживаннями та чув слова розуміння й підтримки від подібних до себе. Я наважився розповісти про себе лише за місяць, а до того тільки слухав інших, наче хотів переконатися, що це безпечно. З одного боку, така терапія дарує розраду, однак людські історії зазвичай надто емоційні, тому можуть бути згубними, особливо коли у кожній впізнаєш себе, а це роз'ятрює старі рани. Мій тик, звісно, помічали, але на нього не звертали уваги, як і на особливості інших.

Утім, спершу я витримав лише п'ятнадцять хвилин. Потім хвиля спогадів цілковито захлиснула мене, я різко схопився на ноги, перервавши чийсь розповідь, і пішов до виходу.

— Ви вже йдете? — зупинила мене якась дівчина. На її щоці була велика гуля, наче якийсь жмуток зі шкіри.

— Так... Мені добиратися в інший кінець міста. Боюсь пропустити останній автобус.

— Ви живете за мостом? — спитала вона.

Я кивнув.

— Можу вас підкинути, мені якраз у тому напрямку...

Я подякував і знову присів, проте намагався відключитися від усього, що відбувалося навколо. Звісно, варто було подякувати й відмовитися, очевидно, вона розуміла, що у мене не було проблем із добиранням. Те, що я лишився, обернулося на добре.

Так я познайомився зі своїм першим другом із особливостями. Якщо чесно, Анна взагалі стала моїм першим другом. Зазвичай я не підпускав людей до себе, окрім тих, які волею випадку мали зі мною спілкуватися. Кожне нове знайомство рано чи пізно доходило до моменту, коли мені треба було пояснити мої тики, що, ясна річ, не було моїм улюбленим заняттям. Уявіть, що вам треба розповісти так, наче перепросити, чому у вас чорний колір волосся, карі очі, сто вісімдесят метрів зросту, родимка біля лівого ока...

У випадку із синдромом Туретта мені це доводилося робити, після чого стосунки були незворотно зіпсуті, попри щирі співчуття, побажання одужати або й навіть рекомендації лікарів.

Анні цього пояснювати не потрібно було. Але Анні хотілося це розповісти, бо вона могла вислухати. І точно зрозуміти.